

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre . . . 200 Lei
Félévre . . . 100 Lei
Negyedévre . . . 50 Lei

HIRDETÉNYEK DÍJA:

milliméter díjszabás szerint.

Nyitási közlemények sora:
25 Lei.

Felelős szerkesztő: Dr. Sándory Mihály

Megjelenik vasárnap reggel.

Kiadótulajdonos: Márk István.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Regele Ferdinand-ut 34.
(Sándory-ház.)

Kéziratokat csütörtök estig
fogadunk el.

Telefon: 14.

Egyes szám ára 4 Lei.

GYERGYÓ

Megkezdődtek a tárgyalások a Magánjavak ügyében.

Amint ismeretes, a román kormány a Magánjavak ügyének genfi tárgyalásain haladékat kért az őszi ülészig és megígérte, hogy addig az ügyet az érdekeltekkel rendezni fogja. A rendezésnek közvetlen tárgyalásokon keresztül kellett történnie.

E tárgyalások június 19-én, pénteken vették kezdetüket, amikor a népszövetségi panaszt aláírókat a külügyminisztérium Bukarestbe idézte.

A tárgyaláson a Magánjavak részéről az igazgatóság összes életbenlévő és peticiót aláíró tagjai, dr. Györgypál Domokos, dr. Boeskor Béla, dr. Pál Gábor, dr. László Dezső és dr.

Gaál Endre jelentek meg, akik a tárgyalásokat a külügyminisztérium által megbízott hatos bizottsággal vették fel.

Az első összejövetel egyelőre kölesönös bemutatkozásra szorítkozott. A tárgyaló felek abban maradtak, hogy a tárgyalásokat későbbi időpontban fogják folytatni, mindenesetre olyan módon, hogy a kérdés az őszi népszövetségi ülésig elintézhető legyen.

Mindkét részről megállapodtak abban, hogy a tárgyalások menetéről és eseményeiről, amíg érdemleges eredményt nem hoznak, a sajtó számára semmiféle értesítést ki nem adnak.

A csikszeredai tanítóképző áthelyezése ügyében

gróf Mailáth püspök ur 5076/931. szám alatt értesítette dr. Pál Gábor orsz. képviselőt és dr. Györgypál Domokost, mint a kath. Népszövetség csikszeredai elnökét, hogy az áthelyezést végre kell hajtani, mert „a kormányhatóságok nincsenek abban a helyzetben, hogy teljesítsék azon óhajításokat, melyek a tanítóképzőnek Csikszeredában való meghagyására irányultak”. A június 20-án kelt püspöki leirat szerint a tanügyi hatóságok úgy találják, hogy a tanítóképző mai helyén nem tud azoknak a követelményeknek megfelelni, melyek mellett fontos hivatását teljesíthetné.

Ezen püspöki leiratra Pál Gábor dr. képviselő újabb folyamodványt terjesztett fel, melyben reámutatott arra, hogy a közoktatásügyi kormány álláspontjára való hivatkozás téves informáláson alapszik, mert Bukarestben folyó hó 17-én Gyárfás Elemér szenátorral való együttes megbeszélés szerint nevezett eljár a minisztériumban és ott az arra illetékes tényezőtől éppen azt a felvilágosítást kapta, hogy semmiféle aka-

dály nincsen a tanítóképzőnek Csikszeredában való meghagyása ellen.

Az említett folyamodvány azt is kimutatja, hogy az áthelyezés kérelmezése időelőtti volt, mert múlt év november 20-án Kolozsvárt éppen a püspök ur önmagáért elnökölte alatt tartott Statusgyűlés határozta el, hogy az áthelyezés semmiesetre nem hajtható végre addig, míg az intézet részére a végleges nyilvánossági jogot a közoktatásügyi minisztérium meg nem adja.

Sajnos, a püspöki leirat nem tud arról az egész megyére kiterjedő megmozdulásról, mely a tanítóképzőnek Csikban való meghagyása érdekében egyértelműleg kifejezésre jutott, mert arra utal, hogy a csikmegyei hívek „egyrésze” óhajának nem tehet eleget. Megfosztja a meggyét attól az intézettől, melynek 1858-ban való alapításakor közsegeink és az akkor élő nemzedék példátlanul nagy áldozatot hozott és amelynek elhelyezése céljaira a „Csiki Magánjavak” óriási adományokat juttatott.

Vasutasok elbocsátása.

A magyar vasutasok százait újabb nyelvizgára rendelték, közöttük olyanokat is, kik már többször sikerrel megfelelték a követelményeknek. Ezeket most csaknem kivétel nélkül elbuktatták és a szolgálatból minden végkielégítés és nyugdíj nélkül elbocsátották. Az így kenyér nélkül maradt vasutasok között 25–28 évi szolgálattal bíró alkalmazottak is vannak, kik családjukkal együtt most a legkétségbeesettebb helyzetbe jutottak. Erdély egész területén egymást érik az elbocsátások, melyeket legtöbbször távirati úton adnak az illető tudomására. Amíg szükség volt rájuk, addig hatalmi erőszakkal is szolgálatban tartották, most pedig a takarékoskodás ürve alatt megfosztják megélhetésüktől, sőt még a legszűkebb nyugdíjtól is.

A Magyar Párt képviselői és szenátorai Bukarestben f. hó 17-én megjelentek Valcovici közlekedésügyi miniszter előtt és kérték az elbocsátottaknak szolgálatba való visszavételét, vagy legalább nyugdíjigényük elismerését. A miniszter az ügynek „tanulmányozását” ígérte meg és ecélből a személyi adatok beszolgáltatását kérte. Június 19-én a magyar képviselők és szenátorok Iorga miniszterelnöknél testületileg tisztelegtek és intézkedést kértek a nyugdíjogosultság biztosítására. A miniszterelnök nem tett határozott ígéretet, hanem csak annyit jelentett ki, hogy az ügyet foglalkozni fog.

Pál Gábor orsz. képviselő annak közlését kéri, hogy az elbocsátottak érdekében áll panaszt nyújtani be egyénenként a marosvásár-

helyi kir. Táblához, melynek határideje 30 nap az elbocsátástól számítva. Abból a célból, hogy ezen panaszok szerkesztése senkinek költségbe ne kerüljön, gondoskodás történt arra nézve, hogy panaszminták készíttessenek, melyeket az érdekelteknek rendelkezésére fognak bocsátani. A panasz a Monitorul Oficial 1923. évi december 23-iki 284. számában meghirdetett törvény rendelkezéseinek megfelelően fog megszerkesztetni. Nevezett képviselő hírlap útján fogja közölni, hogy a minták hol vehetők át.

45 év.

Sántha Albert helybeli r. kath. igazgató-tanító 45 éves tanügyi működésének befejezését ünnepli Gyergyószentmiklós közönsége, a r. kath. Egyháztanács s a r. kath. elemi iskola.

Ritka ünnepség ez.

Ha visszagondolunk, alig van ember, aki ezt a tanügyi munkát teljesíteni tudta volna, alig van ember, kit az Isten jószágos szeretete megtartott volna egészében ily hosszú munkán keresztül, hiszen kartársai majdnem kivétel nélkül rendre estek ki a küzdelem sorából, mert az iskola nehéz levegője lassan, észrevétlenül örli fel a legjobb, legerősebb szervezeteit is.

Sántha Albert megérte, hogy egy életen keresztül osztogathatta lelkét, gondolatait, tudását ezen város szülötteinek s az ő becsületes

érzéseit átültethette tanítványai hosszú sorozatába, akik ma ünnepelve veszik körül.

A r. kath. Egyháztanács és iskolaszék tanítónappá nyilvánította 28-át, vasárnapot s az ősz tanfériu nyugalombavonulása alkalmából a következő ünnepségeket rendezi:

D. e. 9 órakor hálaadó szentmise és Te-deum a r. kath. templomban. Utána a r. kath. központi fiúiskolában az Egyháztanács és iskolaszék diszközgyűlést tart a következő tárgysorozattal:

1. Megnyitó beszéd, tartja Szabó György apát-plebános.

2. Az Egyháztanács nevében méltatja Sántha Albert tanügyi érdemeit Gereöffy Csanád egyháztanácsos.

3. A szülők s a város társadalma nevében beszél Madaras Ágoston egyházgondnok.

4. Püspöki főtanhatósági elismerő leirat felolvasása a záróbeszéd keretében.

5. A különböző hatóságok üdvözlései.

Délután iskolai ünnepély a központi fiúiskolában.

Este szerenád az Ipartestület dalárdája által s utána bankett az Ipartestület helyiségében.

Az egész ünnepségre a város minden egyes tagját, aki le tudja venni a kalapot egy ősz tanfériu érdemei előtt, s aki megbecsüléssel tudja élvezni a megérdemelt munka erkölcsi jutalmát, az Egyháztanács szeretettel hívja meg s kéri, hogy azon minél számosabban megjelenjen szíveskedjenek.

Az ünnepelt tanügyi munkásságának méltatására legközelebbi számunkban visszatérünk.

Tegyük ünneppé ezt a napot, mely 45 év lankadatlan munkásságának befejezését jelenti.

Hollandiai levelek.

Amsterdam, június.

Nem tudom, mennyire fogom a célt megközelíteni, amikor hozzáfogok ezen sorok írásához. Egy olyan ország viszonyaival, szokásaival és népével szeretném megismertetni a „Gyergyó” olvasóit, amely velünk, magyarokkal szemben a legösszintébb vonzalommal viseltetik, amit a háború utáni években tettekkel is fényesen bizonyított.

Igen sok különös, a mi részünkre otthon érthetetlen szokás van itt, amely elismerést vált ki belőlünk.

Nincs a földön egy faj, amelyik annyi szenvedésen ment volna keresztül, mint mi, magyarok. Viszont nincs még egy nemzet, amelyik annyi, a külföld által is elismert lángésszel szaporította volna a világot, mint mi. Megáldott az Isten olyan országgal, melyet csak itt, külföldön tudunk eléggé értékelni s mégis rosszabb a sorsunk másokénál, különösen azért, mert csak eszünk van a bajok felismerésére, de nem igen szoktunk tanácsára hallgatni.

Szentmiklóstól nehezebb az ut Pestig, mintha Amerikába mennénk. A „Budapesti Árumintavásár”, mely kivitta minden külföldi elismerését, a legfényesebb bizonyítéka, mit tud ez a faj produkálni, ha tultengő életereje és temperamentuma termelő munkára van szorítva.

Tíz napos pesti tartózkodás után indultam utnak célom felé ugyancsak a gyors harmadosztályán. Az utazás szakait így lehetne osztályozni. Romániában gyorsvonat IV. oszt., Magyarország III. oszt., Ausztria II. oszt., Németország I. osztály, érte ezalatt, hogy tisztaság, rend, fegyelem tekintetében a III. osztály a különböző országokban ennyit ér.

Elsőrangban megművelt földek között halad a vonat. A barázda még a vonatból nézve is éles határ (ugy látszik, errefelé nem szántják

el a szomszéd földjét, kiment divatból). Gyönyörű rozs és árpa mindenfelé, a dombokon bájos ligetek. Sehol kopasz hegyoldal, elszorul a szívem, ha a letarolt és újra nem ültetett erdeinkre gondolkodom, mennyit erdősíttetnének nálunk a németek.

Feltűnnek a Duna- és a Majna-menti hegyek, a turisták tömegeivel, nemcsak németek, hanem az idegenek által is látogatott helyek. Nem vagyok elfogult, ezek is szépek, de a németek szívesen cserélnének hegyeinkkel, csak mi nem látunk semmi hasznot belőlük. Pedig Erdély második Svájc lehetne. Szováta, Borszék, Tusnád és a többi sós és borvízfürdőinkhez minőség tekintetében Európában egy fürdő sem hasonlítható. Nem is beszélünk a Gyilkostó és más természeti szépségeinkről és gazdasági értékeinkről.

Sajnos, összehasonlítani csak itt lehet, a külföldön. Nálunk még ma is az a felfogás, hogy csak aki nem szeret dolgozni, az jön el hazulról, pedig itt nehezebben adják a mindennapit, mint ahogy otthon kapnánk, mert előbb a belföldinek a megélhetését biztosítják és csak azután jön az idegen, nem úgy, mint nálunk, ahol idegenné lenni a legjobb ajánló levél. Minden helység 20 értelmes embert kellene kiküldjön 2—3 évig ide s rövid idő múlva nem volna adóteher s nem okozna gondot a mindennapi, mert itt a semmiből is teremtetek s mi a bőség mellett is nyomorgunk. Ezért kell hajnaltól késő estig dolgoznunk eredmény nélkül s ha van is eredmény, mi az ára? A magunk és a gyermekeink egészsége.

Átlépve a holland határt, az első, ami megragadja a figyelmet, az, hogy a kertszerűen megművelt földek között a barázda helyét 2 m. széles csatorna helyettesíti, a legtöbb helyen fél s néhol 2—3 méterrel is mélyebb a csatorna vízszínénél a szántóföld. Valamikor tőfenék volt e vidék, amelyet a szorgalmas hollandusok gáttakkal körülvettek, a vizet kiszivattyúzták (ezért van a sok szélmalom) s nehéz, emberfeletti munkával szántóföldekké alakították. Az ország kétharmad része ilyen víztől elrabolt terület. Gyönyörű baromfi és tejgazdaságokból áll az egész ország, pedig még a baromfiak étele se terem meg, de mindent meg lehet venni a tojás, élő baromfi, sajt, vaj és a tej árából.

Könnyebb, de nagyobb gondosságot igénylő belterjes gazdaság az általános jólét oka. Kis ország, hisz a közepétől négy óra a legtávolabbi határa. Lakói józan gondolkodású, vallásos, kissé lármás, az idegenekkel szemben tartózkodó hollandusok. A nyugati kultúra közepében is megtartották ősi ruhájukat és szokásaikat, pedig nem is tudják házilag előállítani ruhájukat s ilyenformán drágább is az.

Egyik legnagyobb városa Amsterdam, észak Velencéje, ahogy 50 csatornájaért nevezik, amelyek a széles utcákat helyettesítik. Élénk forgalma kereskedő és iparos város, ahol hollandusul, németül és angolul beszélnek. Hála iskoláink nevelési rendszereinek, nekem mind a három a n t a n t. Egyedül vásárolok olyképpen, hogy elveszem az árut s mindig nagyobb pénzzel fizetek, de még nem fordult elő, hogy rosszul adtak volna vissza, pedig látszik az emberen az idegen. A hollandi a becsületes gondolkodás mintaképe.

Különös szokásaik vannak; pap nélkül temetnek s ruhával se gyászolnak. Megkérdeztem egyik új ismerősemet, miért van ez? A felelet az volt: mi az élet becsüljük s lélekben gyászoljuk halottainkat. Majdnem elszóltam magam, hogy ez nálunk éppen fordítva van. Fekete ruhát csak azok az özvegyek viselnek, akik férjhez akarnak menni. Azt hiszem, a gyergyói lányok, kevés kivétellel, itt mind feketében járnának. Szokatlan volt a sok bicikli, amelyeken egyházi személyek, magasabb állami hivatalnokok, nagyiparosok, munkások járnak, egyszóval mindenki ezt a praktikus közlekedési eszközt használja. Azt hiszem, itt nem azt mondja a legény az ideáljának: térdig járnám a lábam utánad, hanem: szívesen elkoptatnék érted három pár bicikligummit.

Meglepő a nők önállósága, a férfiak iránt cseppet sem tartózkodó viselkedése. Sokszor tesznek olyant, ami nálunk a botrányos jelzőt

vonná maga után, pld. férfi és nő ismerősöknek az utcán utánna fűttenek, vagy 50 méterről is utána kiabálnak, ismerős fiukkal összelelezve bicikliznek, sétálnak, nem karonfogva. Minden szerelem vagy udvarlás nélkül megcsókolja a leány fiuismerőseit és ezen mindenki napirendre tér, senkinek se jut eszébe megbotrányozni, igaz, a férfiak sem eresztik szabadjára képzeletüket. Ezt uri nők teszik s a korzón olyan teleszájjal nevetnek, hogy hangjuk Nagy Dénestől Ávéd Gerőig hallatszana el.

Előfordul, hogy az óriási bicikliforgalom miatt összeütközve, hatalmast esnek, feltűnő csendben letakarítjuk egymást, békésen tovább mennek, miközben elmesélik egymásnak, milyen baleseteket láttak és örvendének, hogy ennyivel meguszták. Nálunk még a legjobb nevelésű ember se érné be egy cifra káromkodás nélkül. Egész biztos, hogy az óriási bicikliforgalom miatt Laji bá nem tudna átmenni az egyik oldalról a másikra.

Az emberek 90%-a biciklin jár, de autó is van elég. Ide jöhetnének tanulni a romániai soffőrök. Ebben az országban levő 40.000 autó hónaponként egy-két esetben gázol, autókaramból pedig jóformán ismeretlen fogalom, pedig csak a hidakon követelik a 20 km. sebességet, máshol nem szabályozza azt senki se.

Meg kell emlékezzek még a helyi magyar klubról. Életerős egyesület, amelyben azt a hihetlenséget tapasztaltam, hogy nincs meg benne a széthúzás, a turáni átok, s magyaroktól szokatlan összetartással dolgoznak azon, hogy végre a művelt nyugat is elismerjen, mint kultúr népet. Teljesen politikamentes kulturtevékenységet fejtenek ki s már eddig is gyönyörű eredményt tudnak felmutatni, amennyiben valamennyi befolyásos embert magyarbaráttá tettek. Ez pedig nagy szó, ha figyelembe vesszük azt a tartózkodást, amivel itt az idegeneket kezelik.

Bajna József.

Az elmúlt hét eseményei.

Belföld.

A király Aradon. Az Aradon állomásozó román huszárezred junius 23-án fennállásának 65 éves jubileumát ünnepelte s az ünnepség fényének emelése végett érkezett Aradra Károly király, Mihai vajdának és Miklós hercegnek a kíséretében. A királyi vonat érkezése előtt megérkezett Aradra Iorga miniszterelnök is. A pályaudvaron nagy ünnepélyességgel fogadták a királyt, akihez Peter Iulian, temesvári tartományigazgató és az aradi helyettespolgármester intéztek üdvözlő beszédeket. A kaszárnya udvarán lezajlott katonai ünnepség után, diszes bankett volt az aradi kulturpalotában. A helyettes polgármester üdvözlő beszédére a király a következő szavakkal válaszolt:

— Jól érzem magam Aradon, melyet a szabadság városának tartok. Pontosan ismerem az 1848-ban történeteket, amikor Arad népe bebizonnyította, hogy szereti a szabadságot. Eltávolításomkor kedves emléket viszek magammal, Arad városának lakóit, fajra és vallásra való tekintet nélkül egyformán szívembe zártam.

Maniu miniszterelnök lemondott és otthagya Bukarestet. Maniu elhatározta, hogy véglegesen visszavonul a politikától, lemondott nemzeti parasztpárti elnöki tisztről, mandátumát is a pártvezetőség rendelkezésére bocsátotta. Elhatározásáról semmiféle felvilágosítást nem adott. A nemzeti parasztpárt vezérének visszavonulása érthetőleg nemcsak pártja kebelében keltett nagy feltűnést, de óriási szenzációként hatott az egész román közvéleményre. A nemzeti parasztpárt erdélyi része teljesen szolidárisnak vallotta magát volt elnökével és az elnöki széket nem is tölti be, hanem az ügyek intézését egy választott tanácsra ohajtja bízni mindaddig, míg Maniu visszatérne. Az erdélyi vezetők követni akarják Mainu példáját, de a párt mindent elkövet, hogy ez ne következzen be. Iorga gunyosan mártír-szerep keresésével vádolja a nemzeti parasztpárt elnökét. Különben Maniu visszavonulásának sem hatásai, sem várható következményei nincsenek még kibontakozóban. Sokfelé, sőt egyes bukaresti körök-

ben is észrevehető az a levertség, amiből a felocsúdas még ezután következhetik be.

A „Patria“ választ ad azokra a kérdésekre és kombinációkra, hogy miért mondott le Maniu Gyula. A kérdéses rész a következőképpen hangzik: Maniu Gyula, egész politikai pályájához következetesen és szilárdabban ragaszkodva kormányzási elveihez, mint bármikor, a legnagyobb eréllyel tart ki a nemzeti méltóság nagy gondolata mellett. Az ország súlyos választ előtt áll. Egy bizonyos embercsoport, amely politikai orientálódásában nem beszélhet „a vér szaváról“, nem tanult semmit az egyesülés óta eltelt tizenkét év alatt. A néptömegeket, amelyeknek akaratát kegyelettel kellene tisztelni, nem veszi tekintetbe ravasz számításainál és ezek felett a tömegek felett — amelyek eddig nagy türelmességükről tettek tanúságot — terveket és kombinációkat szönek, amelyeket ősi tradícióink illusztris megtestesítője s egy olyan európai politikai lelkiismeret, mint amilyen Maniu Gyula, csak a legkategorikusabban visszautasíthat.

A német-román kereskedelmi szerződés — melyet bukaresti lapjelentések már megkötöttnek jelentettek ki és melyet mindkét részről már szerdán alá is kellett volna írni — még nincs megkötve. A megkötendő szerződés szerint Németország kötelezné magát negyvenezer vagon buza és százezer vagon más mezőgazdasági termék átvételére, ezzel szemben azonban a németeknek is meglehetősen erőteljes igényeik és kívánságaik vannak. Többek között követelik, hogy a román gabona németországi értékesítése a német hatóságok ellenőrzése alatt történjék; Németország részben elsőbbségi, részben kizárólagos jogot kap a romániai vasuti anyagok szállítására; könnyítések a német gépgyártási ipar romániai üzleti érdekében. Mindezen felül olyan politikai megegyezés megkötését állította fel feltételként, melynek értelmében Románia Németországot támogatni fogja a hadiadósságok rendezése kérdésében.

Jorga miniszterelnök a magánoktatás hihetetlen kedvező módosítását igéri. A Lupta hirdása alapján nyilvánosságra került Iorga miniszterelnök nagyszabású iskolareformja. Állítólag a miniszterelnök valamennyi felekezeti jellegű iskola nyilvánossági jogát visszaadja. A miniszterelnök törvényileg akarja biztosítani a szülőknak azt a jogát, hogy mindenki abba az iskolába irathatja be gyermekét, amelyikbe akarja. Ősszel Bukarestben az egyetemen magyar tanszéket nyitnak és az összes felekezeti iskolák nagyobb összegű államsegélyt kapnak. A Lupta nagyon szépen tartja ezeket a terveket, de egyben kíváncsi arra is, hogy mit szól mindezekhez a liberális Anghelescu?

Külföld.

A világgazdasági krízis enyhítése érdekében Hoover, illetőleg az Egyesült Államok kormánya elhatározta, hogy az Unio 1931. július 1-től 1932. június 30-ig terjedő egy évi időtartamra hozzájárul a hadviselt hatalmak háborus adósságainak felfüggesztéséhez abban az esetben, ha a hatalmak is lemondanak ugyanerre az időre a jóvátételre kötelezett államoktól járó annuitások követelésétől. A javaslatot úgy Angliában, mint Olaszországban nagyon kedvezően fogadták, egyedül Franciaország az, mely tiltakozott a német jóvátétel teljes moratóriuma ellen, sőt Washingtonban ellenjavaslatot tett, melyben csak kikötésekkel hajlandó elfogadni a moratóriumos tervet. Franciaország magatartása a világsajtóban nagy visszatetszést keltett.

Nagy feltűnést keltett mindenfelé a Hearst-sajtókoncern lapjainak támadása Franciaország ellen. Vezérekkel, cikkekkel azt írják lapjai, hogy Franciaország állandó háborus veszedelmet jelent, teljesen kalóznemzetté vált és erőszakkal kell kényszeríteni arra, hogy békeségben maradjon. Franciaországnak az a törekvése most is, hogy gigászi gépezetet teremtsen Európa leigázására. Ugyanakkor maga Hearst, a sajtókirály is megszólal. A Daily Expressben irt feltűnést keltő cikkében többek közt azt állítja, hogy a versaillesi béke csak álnok eszköz a franciák kezében, amellyel Németországot állandóan kezükben akarják tartani.

A Hoover-javaslatnak gazdasági téren már is mutatkoznak kedvező hatásai. A márka árfolyama 10 ponttal javult, az összes tőzsdéken az árfolyamok emelkedő irányzatot vettek. Londoni jelentés szerint gazdasági körökből szerzett értesülések alapján a lapok azt írják, hogy a siker nem minden reménye nélkül lehetne most a világgazdasági élet élénkítése céljából az Egyesült Államokban akár hárommilliárdos kölcsönt is elhelyezni.

A Hower-javaslatlalt kapcsolatban Brüning német birodalmi kancellár kedden feltűnést keltő beszédet tartott a német rádióban és beszéde folyamán újból felajánlotta a franciáknak a barátságos közeledést a Hoover-terv kivételére. — Hoover javaslata — mondotta a német kancellár — megvalósulása esetén a világgazdaság fellendülését fogja jelenteni, ami bőségesen kárpótolna minden államot a javaslat érdekében hozandó esetleges áldozatokért. Németország ezért lelkesedéssel áll az amerikai javaslat mellé, melyet minden eszközzel támogatni fog. Brüning szavait mindenütt, Párisban is, nagymértékben méltányolják. A Journal szerint ez a beszéd a legjelentősebb német politikai tény a Ruhr-vidéki válság óta.

Lapunk zártáig a francia ellenjavaslatot még nem hozták nyilvánosságra. A Daily Express szerint a francia kormányban megoszlanak a vélemények a Hoover-tervvel kapcsolatban. A miniszterek egy része Briand-nal a terv feltételek nélküli elfogadását tartja helyesnek. Az Oeuvre szerint a francia külügyminiszter közölte a német nagykövettel, hogy Franciaország hajlandó Németország megsegítésében résztvenni, ha Németország elejti az Ausztriával való vámuniót és a határrevízió, valamint az azonnali lefegyverzés és egyenlő elbánás követelését.

Az osztrák kormányválság megoldást nyert. Bécsből jelentik, hogy Miklas osztrák köztársasági elnök Buresch dr.-t, alsóausztriai tartományfőnököt nevezte ki miniszterelnökké.

A pár napos kormányválság ezzel egyelőre megoldást nyert, mert Bureschnek sikerült a nemzeti gazdapárttal megegyeznie, amellyel Seipel azelőtti kormányalakítási nehézségeit elhárította.

Az új osztrák kormány tagjai a régi Ender-kormány tagjaiból alakult, egyedül Redlich N. egyetemi tanár az újabb miniszter, aki a pénzügyi tárcát vállalta. Redlich annakidején az I. Ferenc József alatti utolsó osztrák kabinetnek is minisztere volt.

A minisztérium kinevezése után nyomban letette a fogadalmat.

Osztrák politikai körökben igen rövid életű jövőt jósolnak az új kormánynak mindamellett, hogy az állam pénzügyi nehézségei jóformán megoldottnak tekinthetők.

A jól értesült Neue Freie Presse is ezt az álláspontot hirdeti azzal, hogy Buresch kormánya után csakis egy hivatalnokkormány veheti át az ügyek további irányítását.

HIREK.

— Óvodavizsga a zárdában. Folyó hó 22-én, hétfőn délután 3 órakor a zárda tornatermében volt az óvodások vizsgája, melyről csak a legnagyobb elismerés és hála hangján emlékezhethünk meg. Blanka nővér időt és fáradságot nem kímélve szeretett picinyeivel olyan teljesítménnyel lepte meg a tornatermet zsúfolásig megtöltő lelkes közönséget, hogy mindenki csak bámulni és lelkesen tapsolni tudott.

Helyszűke miatt nem foglalkozhatunk részletesebben a műsor egyes számaival, pedig igazán megérdemelné minden egyes esőppség, hogy legalább nevét ideiktassuk.

A szép eredményhez melegen gratulálunk Blanka nővérnek s önzetlen, szeretetteljes munkásságáért ezuton tolmácsoljuk a szülők hálás köszönetét.

— A második iparos kongresszus. A székellyföldi második iparos kongresszust — amint értesülünk — július 26-án Sepsiszentgyörgyön tartják meg. Az előkészületek a kongresszusra nagyban folynak.

— Feloszlaták Csikszereda városi tanácsát. Csikszereda városi tanácsát a vármegye prefektusa folyó évi jun. hó 22-én (vasárnap) délelőtt 10 órára sürgősen összehívta. A tanácsot a feloszlátás tényének közlése végett hívták egybe.

— Véndiák-találkozó. A csikszeredai róm. kath. tanítóképző-intézet igazgatósága közli, hogy a vendiák-találkozó közbejött akadályok miatt nem június 25-én, hanem július hó 2-án lesz. Kérjük tanító kartársainkat, hogy mindannyian jöjjenek el ez ünnepre.

— Az állami óvoda vizsgája. Folyó hó 29-én délután 5 órakor a Laurentzy nagytermében lesz az állami óvoda vizsgája.

— Újabb favám fenyeget? Fás körökben érthető izgalommal tárgyalják a Magyarországról kiszivárgott hírt, hogy rövidesen felemeli a magyar kormány a favámot. A hír még megerősítésre szorul.

— Nyugdíjak késedelmes fizetése. Csikmegyében a hadi nyugdíjasok: rokkantak, hadi özvegyek és árvák ez év január elsejétől kezdve még semmiféle nyugdíjat nem kaptak. Még azt a csekély havi járandóságot is nélkülözni kénytelenek, mely pontos fizetés esetén is alig elegendő a száraz kenyér beszerzésére. Hónapok óta könyörögnek az esedékessé vált havi járandóságok kifizetéséért, de hiába. — Nem kapták meg nyugdíjaikat azok sem, kiket az 1929. évi aug. 20-iki nyugdíjtörvény alapján mint volt magyar tisztviselőket nyugdíjaztak és akiknek a visszamenő évekre esedékes járandóságaikról utalványt küldtek a pénzügyigazgatósághoz. Nem fizették ki továbbá a polgári és katonai nyugdíjasok közül számosnak e hónapra esedékes nyugdíját, mert mindezekre nincsen pénz. Gyárfás Elemér szenátor és Pál Gábor képviselő sürgős beadvánnyal fordultak a pénzügyminisztériumhoz, távirati intézkedést kérve a nyugdíjak kifizetése iránt.

— Volt magyar csendőrök figyelmébe. Ismeretes, hogy a központi nyugdíjpénztár a volt csendőrök nyugdíjigénye tárgyában elutasító határozatokat hozott, arra hivatkozva, hogy az 1929. évi nyugdíjtörvény rendelkezése nem vonatkozik rájuk. Ezen határozatok ellen mindazok, kik az elutasító határozatot már megkapták, jogorvoslattal éltek ama utmutatás szerint, melyet Sebesi János volt udvarhelyi szenátor dolgozott ki. Mindezek még nem jutottak másodfoku elbírálásra. Minden sürgetés hiábavaló, mert a felebbezéseket beérkezésük sorrendjében tűzik ki tárgyalásra és ezen a sorrenden változtatni nem lehet. Arra nézve pedig, hogy az 1929. évi nyugdíjtörvény olyan kiegészítésére, mely a volt csendőrök igényeit is elismerné, milyen kilátás mutatkozik, a Magyar Párt csikszeredai irodája nyújt szóbeli felvilágosítást, a csikmegyei magyar parlamentárok információja alapján.

— A hivatalos ügyekben való tájékoztató. A közönség számára még jobban megnehezíti egy új minisztertanácsi határozat, amely elrendeli, hogy a közönséget július 1-e után — a posta, rendőrség, bíróság és egészségügyi hivatalok kivételével — nem szabad közvetlen tudakozódás, felvilágosítás céljából a közhivatalokba beengedni. Akinek ezekben mégis dolga lenne, ezt írásban kell bejelentenie, mire 10 napon belül választ kap, mikor jelentkezhetik. Aki csak valamennyire ismeri, hogy nálunk a hivatalos ügyeknek mennyi bonyodalma van, s milyen nehezen lehetett eddig is valaminek az elintézéséhez hozzájutni, csak megdöbbenve veheti tudomásul ezt az újabb, célhozjutást nehezítő rendelkezést.

— A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara közleményei. Kereskedők, szállítók, fuvarosok tudomására hozzuk, hogy a C.F.R. vezérigazgatósága nem járult ahhoz, hogy a 6 óra vagonkirakás vagy berakási idő 2 órával meghosszabbítható legyen, ha a déli 12—14 munkaszünetes idő közbe is esik. A 6 órai idő tehát egyfolytában használandó ki.

— Bélyegezzük fel az üzleti könyveket. A bélyegköteles üzleti könyvek június hó végéig a pénzügyigazgatóság illetékosztályánál repülőbélyeggel ellátandók. A mulasztóknak a bélyegilletéket duplán kell fizetniük.

— A posta közleményei. A posta vezérigazgatóságának 88282—1931. sz. rendelete alapján f. hó 15-ével kezdődőleg a postahivatalok útján is lehet bel- és külföldi hírlapokat és folyóiratokat megrendelni. — A posta vezérigazgatóságának 94175—1931. számú rendeletével, 1, 2, 3, 4 és 6 lejes „cercetas” bélyegek lettek forgalomba hozva. Ezek a bélyegek dupla árban kaphatók, amennyiben fele a postakincstárt illeti, míg a másik fele a „cercetasi” egyesület javára számolandó el. Egy séria ára 32 lej.

— 1931-ben csak 16 magyar hírlapíró kapott szabadjegyet. A közlekedési minisztérium négyheti ankétkezés után drákói szigorúsággal döntött a magyar újságírók szabadjegyei fölött. A népkisebbségi újságírók szervezete tavaly 53 szabadjegyet kapott s ez a szám idén harmadára csökkent. A kisebbségi sajtóélet elengedhetetlen függvénye a vasuti szabadjegy, amelynek hiányát keservesen érzik az újságírók és amelynek elvételét a kormány eddig még nem indokolta meg.

— A nyilvánossági joggal bíró marosvásárhelyi róm. kath. főgimnáziummal kapcsolatos fiunevelőintézetben jelentkezni lehet jul. 20-ig. Ellátási díj az egész iskolai évre készpénzben 8800 lej; gimnáziumi díj (beíratási díj 565, tandíj 900, fenntartói díj 2900.) 4365 lej. Tájékoztatót válaszbélyeg ellenében küld: A Róm. Kath. Fiunevelőintézet Igazgatósága Tg.-Mureş—Marosvásárhely. Str. Mihai Viteazul (Klastrom u.) 16.

— Villámcsapás áldozata. Nagy József Sándoré gyergyóremetei lakos 9 éves kis fia f. hó 19-én a remetei erdőben apja két tehenét őrizte. A nap folyamán kitört vihar elől a gyermek a felhőszakadásszerű esőben a tehenek között keresett menedéket, miközben egy villámcsapás úgy őt, mint a két tehenet agyonsújtotta.

— Jégverés. Vasárnap délután nagy jégvihar pusztított el Gyergyóalfalu, Kilyénfalva és részben Tekerőpatak községek határait. A diónagyságig hulló jég Ujfalu és Kilyénfalva határában a rozsvetéseket kétharmad részben tönkreverte, a tavaszvetések aránylag kevesebb kárt szenvedtek. Tekerőpatak határában csak egy része szenvedett a jégveréstől. Kilyénfalván és Ujfaluban sok ablakot is bevett a jég.

— Egy 18 milliárd lejes panamaügyet tárgyal a bukaresti hadbíró. A bukaresti hadbírószék szenzációs bűnper tárgyalását kezdte meg, amelyben igen sok magasrangú katonatiszt van kompromittálva. Az elsőrendű vádlott Lucescu tábornok, volt hadfelszerelési vezérigazgató, aki ellen az a vád, hogy még 1923-ban a Ferrokimika nevű társaság és az állam között létesült szerződés végrehajtása körül olyan szabálytalanságokat követett el, amelyekkel az államot milliárdokkal károsította meg. Nevezetesen a szerződés feltételein tulmenőleg nagy összegek kifizetését engedélyezte, a hadiszerek kielejtezése alkalmával teljesen hibátlan munició kielejtezését rendelte el. A második vádlott Presbiterianu ezredes ellen az említett visszaélésekben való részességén kívül az a vád, hogy midőn Londonból megérkezett a hadianyag, ő, mint az átvéő bizottság tagja, romlott anyag átvételét engedélyezte. Részes még ez ügyekben Soarec Miklós ezredes és Radulecu vegyész-mérnök is. Az államnak okozott kár meghaladja a 18 milliárd lejt.

— Az Ellenőr új számát Tóth Sándornak gróf Bethlen Györgyhöz, a Magyar Párt elnökéhez intézett nyílt levele vezeti be, melyben a választások tanulságairól s tennivalóiról ír. A nívósan és elevenen szerkesztett lap főbb cikkei a következők: Magyar levegő egy iparos együletben, A kolozsvári szinpartolás és színház, A Dermata Művek helyzete a Kreditanstalt összeomlása után, A sörkartell újabb veresége, Ismét pesti kirándulók nálunk, Retek és recseg — a banknál, A Kézdivásárhelyi Kisebbségi különös fuziója a Brassói Általános Takarékpénztárral, Kovács Aladár budapesti cikkei, A hasfelmetsző Jack és Korunk, mint világnézet szemle, Fekete Mihály cikke a fiatal festőkről, Levél Zilahy Irénhez, stb. Közgazdasági részének kiemelkedő része a Mérlegkritikák. Az Ellenőr kapható az egész országban és Magyarországon a hírlapárusítóknál.

— Letartóztatták a karczfalvi közbirtokosság vezetőit. A múlt hét folyamán a csikszeredai vizsgálóbíró megidézte és kihallgatás után letartóztatta a karczfalvi közbirtokosság teljes igazgatóságát. A letartóztatás okát nem ismerjük. Halljuk, hogy egy olyan ügyről van szó, amelyben a csikszeredai vizsgálóbíró és ügyészség ezelőtt két évvel véglegesen a bünvádi eljárás megszüntetését mondta ki.

— A „STEUA ROMÂNIEI” Biztosító Társaság Felügyelősége Gheorgheni áthelyezte irodáját Piața Regina Maria (Főtér) 4. szám alá.

* A gyergyószentmiklósi alszegi határbíró közhirre teszi, hogy május 30-tól felfogva van egy pejszörű herélt ló, balfülén „Á” jegy. Igazolt tulajdonosa átveheti. Kari Vencel határbíró.

* Kiadó lakás. Egy 3 szoba-konyhás lakás, mellékhelyiségekkel július 1-től kiadó. Érdeklődni lehet Novák Bélánál, Ferdinand király-ut 28. szám Gyergyószentmiklós. 3—2

* Munkaszerető régi tisztviselő, könyvelő levelező, különösen faszakmában jártas ügybelső, mint külső munkálatoknál elhelyezkedést keres. Megkeresések „Szerény igények” alatt a kiadóba kéretnek. 2

Pályázati hirdetmény ösztöndíjakra.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara több tanulmányi ösztöndíjra pályázatot hirdetett a következő főiskolai vagy középiskolai hallgatók részére:

1. Akik a bukaresti vagy kolozsvári kereskedelmi akadémián tanulnak, vagy fognak az 1931/32. iskolai év folyamán tanulni, de a marosvásárhelyi kamara körletébe tartozó megyék (Maros, Csik, Udvarhely, Háromszék) valamelyikében való illetőségűek.

2. Akik a marosvásárhelyi, brassói fiu- vagy női felsőkereskedelmi iskolákban, vagy a marosvásárhelyi ipari szakiskolában tanulnak, vagy fognak az 1931/32. tanévben tanulni, de a marosvásárhelyi kamara kerületébe tartozó megyékben való illetőségűek.

A pályázók közül igénye az ösztöndíjakra elsősorban és főként kereskedők és iparosok, kereskedelmi és ipari alkalmazottak gyermekeinek és árváinak lehet. Nem kereskedők és iparosok gyermekei, illetve árvái csak az esetben nyerhetnek ösztöndíjat, ha azokra kereskedők, illetve iparosok nem pályáznak kellő számban.

Ösztöndíjért folyamodni óhajtók pontos címeik közlésével kérvényeiket az illetékes iskolák, illetve főiskolák útján, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara elnökségéhez címezve kell hogy benyújtsák, legkésőbb 1931. év július hó 15-ig (azok, kik a következő tanévben mennének első alkalommal kereskedelmi, illetve ipari főiskolába, vagy középiskolába, eddigi középiskolai igazgatóságuk útján), ahonnan 1931. év augusztus elsejéig a kérvényező előmenetelére is kiterjeszkedő igazgatói véleményezéssel, illetve javaslattal terjesztendők be a kérvények a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarához döntés céljából.

A kérvényhez csatolandó kereskedők, iparosok, kereskedelmi és ipari alkalmazottak gyermekeinél hatósági bizonyítvány arról, hogy atyjuk kereskedelmi, illetve ipari foglalkozású, vagy az volt, továbbá vagyontalansági, illetve vagyoni állapotot igazoló bizonyítvány és illetőségi bizonyítvány; nem kereskedők illetve iparosoknál, vagyontalansági és illetőségi bizonyítvány.

Az ösztöndíjak évi összegét a kamara esetenként 2.000-tól 10.000 lejig fogja megállapítani.

Az ösztöndíjak odaítélésének eredményét augusztus 15—25 között fogja a kamara a pályázókkal közölni, míg az ösztöndíjat nyertek részére a megállapított összeg akkor fog ténylegesen kifizetett, illetve a részletekbeni kifizetés megkezdődni, ha látogatási bizonyítvánnyal igazolva lesz a kereskedelmi, illetve ipari pályán való tanulás, illetve hogy kérelmező az 1931/32. iskolaévre beiratkozott.

Aragonit tárgyak Sándornál.

Az Uránia mozgó hirei.

27., 28., 29. é. n., szombaton, vasárnap és hétfőn

Harry Piel:

Vigyázat!... Autótolvaj.

A népszerű kalandor király mesterfilmje. —

Jul. 1. és 2. án, szerdán és csütörtökön

Viharlovás.

A FOX filmgyár vérbeli amerikai produkciója, melyben Richard Dix hajmeresztő lovas-produkciói és autóteljesítményei frappirozzák a nézőt s tartják izgalmas feszültségben két órán keresztül.

4. és 5. é. n., szombaton és vasárnap

Paromount parádé.

Minden eddigit fölülmuló színes hangos revüs film. Megtekintése egy csodás és feledhetetlen élmény.

SPORT.

Hargita—U. K. S. E. kombinált—„Kolping”
2:0 (1:0)

Bíró: Göllner.

Vasárnap, 21-én a Kolping Udvarhelyen vendégszerepelt, ahol a Hargita—U. K. S. E. kombinált volt az ellenfele. A barátságos mérkőzést a nagyobb szerencsével játszó kombinált csapat erős küzdelem után 2:0 arányban nyerte meg.

Udvarhely kezd és erős iramot diktál. A félidő a 35. percig változatos játékkal és egyenlő ellenfelek küzdelmével telik el. A 35. percben Bogdy révén a kombinált megszerzi a vezető gólt. 1:0 a kombinált javára. A félidő hátralevő része erős iramu, változatos és szép játékkal telik le.

Kapucsere után a Kolping kezd. Szébbnél-szebb lefutásokkal próbálkozik az egyenlítést elérni, azonban az ezirányú kísérlete az időközben megeredt és a második félidő alatt állandóan zuhogó esőtől az egyébként is agyagos és valóságos sártengerré vált pályán hiábavalónak bizonyul. A sáros talajhoz szokott udvarhelyi csapat kihasználva ezen előnyét, fokozottabb tempót diktál. A 25. percben egy kapu előtti kavargásból újabb gólt ér el, melyet a csuszós talajon elvetődő Puskás nem tud elhárítani. 2:0 a kombinált javára. A mérkőzés hátralevő része inkább vízipóló-mérkőzéshez hasonlít. A játékosok egymást alig ismerik meg egyformán sáros voltak miatt. Göllner bíró számos szabálytalan dolgot elnézve, nagyban elősegítette a kombinált csapat győzelmét.

Hétfőn, 29-én a „Kolping” Borszákon játszik a B. S. E. ellen a Borszéki Sportegyesület ünnepélyes pályamegnyitását.

A megnyitás keretében még különféle mulatságos sportjátékok és atlétikai versenyek lesznek katonazene mellett.

Este bankett és utánna tarka bál lesz a Remény-szállóban.

Sportszenzáció!

Madarász szegedi atléta múlt vasárnap diszkosszal 50 métert dobott s csak pár cm. en mult, hogy nem állított fel dobásával új világ-rekordot.

Cochet többszörös tennisz világbajnok nagy meglepetésre csúnyán kikapott az angol bajnokságok során.

Primăria comunei urbane Gheorgheni.

No. 2604—1931.

Árlejtési hirdetmény.

1931. július 16-án d. e. 10 órakor a városházán árlejtés tartatik írásbeli lepecsételt ajánlatokkal, utóajánlatok kizárásával Gheorgheni városban építendő óvoda építésére.

A munkálatok értéke 981215 lej, fenntartván a jogot a város magának, hogy a feltételfüzet szerint 170000 lej értékű munkát a vállalatcól kivonjon.

Végrehajtási határidő 3, azaz három hónap.

Bánatpénz 6 százalék a megajánlott összeg után.

Hogy mily feltételek mellett vehetnek részt a pályázók az árlejtésen, arra a vonatkozó érvényben lévő törvények, rendeletek és feltételfüzet kötései irányadók.

Munkálatok és szállítások a vállalkozó terhére történnek.

Feltételek és a műszaki művelet a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ideiglenes bizottság elnöke: Városi főmérnök:
dr. Dobrea. László Antal.

Szám 243/1931.

Árverési hirdetmény.

A gyergyószentmiklósi Közbirtokosság 14000 kat. holdat kitévő birtokán, mely nagy vadakban gazdag vadászterület, a vadászatot és halászatot folyó évi junius hó 28-án (vasárnap) délután 3 órakor a Közbirtokosság irodahelyiségében tartandó nyilvános árverésen három évre haszonbérbe adja.

Gyergyószentmiklóson, 1931. évi junius hó 14.

A Közbirtokosság igazgatósága:

Strasser József,

2—2

elnök.

Üzleti könyvet

jó papíron, tartós
vászon kötésben

csak a
Sándory

könyvkereskedésben kaphat

Brassói Általános Takarékpénztár

Alapított 1835. évben.

Fiókok:

Bukarest, Fogaras, Gyergyószentmiklós, Kézdivásárhely és Sepsiszentgyörgy.

Résztvénytőke: Kirendeltségek: Nyílt tartalékok:
Lei 100.000.000.— Kovászna és Nagyborosnyó. Kereken Lei 65.000.000.

Üzletágak:

Takarék- és folyószámla-betétek, Folyószámla- és Lombardkölcsön, Váltóleszámitolás, Értékpapírok és idegen pénzek vétele és eladása, Hitellevelek, Csekkek, Bankkezeség, Bel- és külföldi átutalások.

2—1